

Planter

Havreål i vårsæd

Der er fundet angreb i nogle havremarker.

Viden om Opdateret Kl. 08:30

Hvert år ses tilfælde af angreb af havrecyste-nematoder eller "havreål" i havre både i resistente og modtagelige sorter. Havre er mest følsom for angreb efterfulgt af vårhvede og til sidst vårbyg, hvor betydende angreb ikke ses så tit.

I havre kan der ved større tætheder af havrecystenematoder forekomme relativ store udbyttetab både i modtagelige og resistente sorter. I de resistente vårbygssorter er tabene ved angreb derimod langt mindre.

Vintersæd kan også angribes af havrecystenematoder og opformere nematoderne, men skades meget mindre af angreb end vårsæd, fordi rodnettet er mere udviklet i vintersæd, når nematoderne angriber i foråret.

Majs angribes også af havrecystenematoder og kan skades, men der sker ikke nogen opformering i majs. Havrecystenematoderne suger på rødderne, men der udvikles kun sporadiske cyster på majs, så majs virker sanerende.

Ved planlægning af sædskifter især med havre skal der tages hensyn til, at havreål ikke bliver opformeret.

Svækkede planter

De angrebne planter er svage, og rødderne bliver meget korte, forgrenede og tykke. I havre bliver bladene tit rødlig. Angreb optræder pletvis eller stribevis i marken. Se billede 1-3.

De knappenålsstore hvide cyster bliver først synlige fra omkring primo til medio juni. I laboratoriet kan rødderne dog farves med jod, og nematoderne kan herved ses i mikroskop. Se billede 5-6.

Skadevirkningen af havreål er større, når planterne i forvejen er svækkede af dårlige vækstbetingelser f.eks. tørke.

Billede 1. Havreplanterne til venstre er angrebet af havreål. Rødderne er meget korte, forgrenede og fortykkede, og bladene er tit rødlige i havre. Angreb optræder pletvis eller stribevis i marken. De små hvide cyster ses først fra omkring primo til medio juni. Rødderne på billedet er derfor farvede med jod og undersøgt i laboratoriet for at påvise nematoderne.

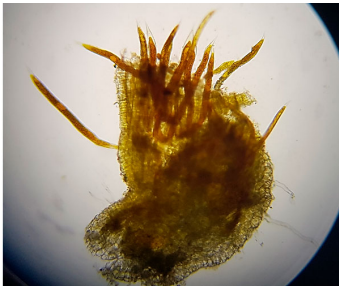
Billede 2. Havreplanter med angreb af havrecystenematoder. Bemærk det afstumpede rodnet. Foto: Michael D. Fleng, SAGRO.

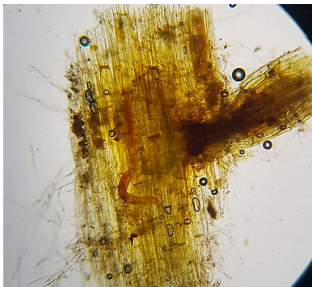
Billede 3. Angreb af havrecystenematoder i havremark. Foto: Henning Kongstad, Landbrugsrådgivning Syd.

Billede 4. Angreb af havrecystenematoder i en havremark. Hvor jorden er mest fast, vokser planterne bedre, hvilket tit ses ved angreb af havreål. Foto: Henning Kongstad, Landbrugsrådgivning Syd.

Billede 5. Billede af havrecystenematoder i del af havrerod i mikroskop. Rødderne på billedet er farvet med jod, og nematoderne ses som de røde "orme" i den øvre del af billedet. Der er brugt 100x forstørrelse.

Billede 6. Billede af en havrecystenematod i del af havrerod i mikroskop. Rødderne på billedet er farvet med jod, og nematoden ses om en rød "orm" i rodvævet. Der er brugt 100x forstørrelse.

Sorternes modtagelighed

Af havre er sorterne Dominik, Nemesis og NOS Conrad resistente. Alle vårhvedesorter er modtagelige.

De fleste af de dyrkede vårbygsorter er resistente mod havrecystenematoder, men ikke alle, som det fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Oversigt over de mest udbredte vårbygsorters modtagelighed for havrecystenematoder. (Sortinfo).

Sort	Modtagelighed, m = modtagelig, r = resistent	Sort	Modtagelighed, m = modtagelig, r = resistent
KWS Thalís	r	Laureate	m
Blixen	r	Prospect	r
Feedway	r	Wish	r
Stairway	r	Skyway	r
NOS Gambit	m	Firefoxx	r
NOS Lollipop	r	Austen	r

Resistente sorter nedsætter bestanden men skades også

Ved store tætheder af havrecystenematoder skades resistente sorter også. Udbyttetabet ved angreb i de resistente havresorter er væsentlig større end ved angreb i de resistente vårbygsorter. Svenske data angiver ved 30.000 æg af nematoder/kg jord et tab på 30-40 procent både i modtagelige og resistente havresorter, men kun et tab på 2-5 procent i en resistent vårbygsort. Ved man, at der er mange havrecystenematoder i jorden, anbefales det derfor at dyrke en resistent sort af vårbyg fremfor en resistent sort af havre, indtil smitten er reduceret.

Ved dyrkning af resistente sorter kan regnes med en reduktion af nematodmængden på omkring 60 pct. om året. Ved dyrkning af ikke værter (ærter, raps o.lign.) kan regnes med en reduktion af nematodmængden på omkring 50 pct. om året.

Jordprøve

En jordprøve udtaget i efteråret kan afsløre tætheden af nematoder. Jordprøverne kan f.eks. analyseres via firmaet Eurofins Agro, telefon: 7660 4242, agro@eurofins.dk ved praktiske spørgsmål. Ved faglige spørgsmål kontaktes Kristine Meistrup, KristineMeistrup@eurofins.dk, tlf.: 2686 4101.

Prøverne kan afleveres ved den lokale prøvetager eller sendes til:

Eurofins Agro
Ladelundvej 85
6600 Vejen

Prisen er 1.258 kr. ekskl. moms (anvend koden DR483/200). Ved flere prøver eller rabataftale er prisen lavere.

Emneord

Bekæmpelse

Havre

Plantesygdomme

+2

Publiceret: 11. juni 2019

Opdateret: 13. maj 2025

Vil du vide mere?

Ghita Cordsen Nielsen

Landskonsulent

SEGES Innovation P/S

gcn@seges.dk

+45 2028 2695

Støttet af

Planteafgiftsfonden

SEGES Innovation P/S	Tlf.	8740 5000
Agro Food Park 15	Fax.	8740 5010
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk